

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Numen.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

NECESSITAS. CAP. XXXIV

A Ed ut ad nuptias revertamur, longe honestius Metellus, qui de uxore ducenda sententiam interrogatus, uxorem esse malum haudquaquam inficiatus est, malum tamen id esse necessarium: *igi- ἀναγκά- tur per ignem & aquam necessitatem interpretabimur, quæ ducere uxores jubet, non tantum ob so- ον κακόν- bolem, quæ præcipua causa est: verum etiam ut sit, quæ domus & familiæ totius cura suscipiat, & quodam veluti gubernaculo administraret ac regat.*

VITA. CAP. XXXV.

U T cumque vero senserint alii, scimus ignem & aquam vitæ prius auspicia dedisse, vitamque quan- diu vitales auras carpinus, conservare. Quis vero ignorat, sine maritali copula brevi periturum esse humanum genus omne, cæterorumque animalium species defuturas? Quare exules, qui vita censentur indigni, aqua & igni privabantur. Sane Poetæ cum fingunt Saturnum amputasse geni- talia patri Cælo, eaque in mare abjecisse, indeque natam Venerem, id significare volunt, igneum se- men admixtum cum humore, generationis fuisse principium,

Conjugii necessitas. Quia hu- mido Scat- lido constat humana natura & vita.

CONJUGII COMMODA. CAP. XXXVI.

N ON absurde etiam voluptatem & usum, quæ soleant ex uxoria consuetudine, unanimiq; con- cordia percipi, qualem Homerus mirifice commendat: per hujusmodi ignis & aquæ fercula in- terpretabimur, cum nihil ferat in rerum natura igne jucundius, nihil utilius aqua, quæ sola ex re- bus omnibus necessitatibus innumeris opem affert, quare aquam Pindarus *Optimam*, Aristotele et- iam comprobante, nuncupavit, igneum etiam ardorem auri pari elogio profecutus.

MAJORIS LUMINIS VIOLENTIA. CAP. XXXVII.

E T ne longius à Pindaro recedamus, argumentum is pulcherrimo hieroglyphico subministravit, Ode Olympiorum prima, ubi fulgorem ignis celebraturus inquit, *αἰθολύπρον πῦρ ἀπὸ Νεφέλης* *vixit*: non ignarus scilicet, ignem soli expositum amittere omnem splendoris gratiam, quæ noctu suam habet commendationem. Elegantia igitur ingenia virtutem cujuscumque præstantioris alicujus *C* intervntu obnubilatam, labefactatamve, significare cum vellent, ignem Soli expositum, pingere co- gitarunt: siquid in ignis splendor, ut palam est, Soli expositus, vim amittit suam, noctu vero præ- valet, & ut in suo regno pervigescit. Atque hoc est quod Pindarus ait, *Νεφέλης vixit*.

NUMEN. CAP. XXXVIII.

C UM tot igitur sint ex igne utilitates, totque magnarum & admirabilium rerum similitudines habeat, non immerito à Persis in primis, & Sacer, & Aternus vocabatur, quem quacumque rex exercitum duceret, magni numinis instar argentels altaribus impositum præferebant. Super hoc Ma- ximus Tyrius: *Persæ diarium ignem adorant, nimirum divinitatis signum, insatiabilem, voracè.* Huic cum sacrificant, illi alimentum præbentes his verbis utuntur: *Ede, ignis domine.* Neque Persarum tantum est ignem colere, ut idem Tyrius refert, sed Lyciorum etiam, apud quos Olympus ignem emittit, hunc sacrum habent. Ferunt autem ignis, quo Zoroaster conflagravit, reliquias tanquam ignis divini à celo delapsi, à quodam susceptas, ad Persas, ut perpetuis excubiis servaretur, esse delatas: atque

Persarum super igne religio, & Lyciorum.

D hinc apud eos ignis cultum habuisse principium. Fuit vero Zoroaster is, ut à veteribus accepimus, Chamis filius, Mezraim nomine, qui Magia per manus à patre accepta, signa quædam, veluti Stella- rum scintillas de celo deducere, & alia hujusmodi ostentare solitus, divinitatis sibi nomen aserebat, donec fulmine tandem ictus interit: mortaliem tamen impericia, qui tunc erant, ita raptum eum fulmine & celo illatum credidit. mutatoque nomine Zoroastrum, quasi vivum astrum appellavit, subsecutaque deinde ætas omnia quæ fulmine tacta essent sacra existimavit. Sane Orpheus, à quo no- stem alibi diximus Luminis parentem appellatam, æthera *πύρρον* vocat, quippe igneum spiracu- lum. Euripides autem *Vides excelsum qui illum infinitum ætherem, & terram unde quæq; circumplectitur* Macro, Sa- humeniibus ulnis, hunc crede Jovè, hunc arbitrare Deum. quem secutus Ennius: *Aspice, inquit, hoc sublimetur. It. c. 15. scandens, quem invocant omnes Jovè.* Veteres hunc Diespitrem, & Lucetium dixere. Græci *Ζῶα*, à *Ζῶ* quod

Zoroaster

Romani
quid in Lu-
cetiū a
luce, Sali
Sidelicet,
Dissiprem
quasi aī
patrem ut
& Cretense,
Aē rlu
hūgēti,
Macrob. i.
bidem.
Ad Verbum
a Platarcho
in libello
cui titulum
fecit.
τὸ πρῶ-
τον ὕψος
Juramentū
in Livonia
observatum

quod vivere est. Unde Joan. *Vim erat.* Plato Cratylo *Ἄσθ* dum vocat, transfert ad prepositionis vim, A
ut Joannes idem: *Per quem omnia facta sunt.* De splendore vero: *Et erat facies ejus sicut Sol:* ut apud
Malachiam: *Orietur vobis timentibus Sol justitia.* Sed quæ plurima pertinent ad Solis hieroglyphi-
cum, cum ea commodiore loco plenius dicta sint, in cœlestium corporum commentario, breviter
hæc tacta sufficiant. Quam vero attonita propemodum veneratione apud Persas colebatur ignis,
ex eo manifestum est, quod gravissimus apud eos mos supplicandi fuit, cum quis igne in manus ac-
cepto supplex interminabatur, eum se in aquam injecturum, si voto excidisset: non esse illi fas duce-
bant eum rejicere, qui sic preces allegasset. Sedenim ut imprudentia nonnullorum modus impo-
neretur, neque ulli violandi ignis occasio permitteretur, lege sanxerunt, ut qui eo supplicandi ge-
nere usus esset, supplicio multaretur. Author Plutarchus.

TENTAMENTUM. CAP. XXXIX.

Fuit & apud quosdam e nostris populos, juramenti atque judicii species super ferro candenti, su-
perstitiose potius quam pie per aditum templi, in Livonia præsertim observata. Nam sceleris
alicujus accusati, ad ferri candentis judicium vocabantur, & id subire nonnumquam vel invidia
compellebantur. Id erat ejusmodi, ut criminis reus ferrum candens, e mediis prunis exemptum, in
manus caperet accusatoribusque & judicibus ostentaret, sique adustione nulla subsecuta illæsus es-
set, absolveretur: Si autem vim eam pati non posset, objecti criminis ita convictus, damnaretur. Purg-
abant vero se prius jejuniis, confessione, & Eucharistia: mox ad horrificum illud experimentum ac-
cedebant: id, quia periculosum erat, & insontes aliquando ex eo condemnabantur, præcipue vero
contra Christianæ pietatis mores erat, Deusque tentari videbatur, Honorio III. fieri per gra vissi-
mum edictum vetuit, ut Decretalium lib. 5. tit. 36. de injuriis, c. 3. habetur.

DE FUMO. CAP. XL.

AC, ne fumum etiam prætereamus, postquam super igne multa diximus, quod fumi significatum
esset, jam aperiemus.

IGNIS. CAP. XLII.

Plaut. in
Curculion.

Ortus a terra fumus, & in cœlum se attolens, ignem, ait Horus, significare perhibetur. Porro i-
gnis Aristoteli nihil aliud est, quam fumus incensus, & apud Homerum totiens fumus expeti-
tur, unde ignem ac mox habitabilem esse regionem conijcere detur. Eo vero hieroglyphicum fumi
tendere videtur, ut suspicionem aliquam non temere abortam esse intelligamus. Nam cum rumor
aliquis in vulgus emanat, dici solet, *Absq; igne fumum nullum oboriri.* Et Petrus apud Clementem *Fieri*
minime potest, inquit, ut confurgat fumus ubi non sit ignis. Quinetiã ubi Pindarus. Nemeis inquit, *ὄσμι*
κατὰ τὸν ὄσμιον ὄσμιον, certet aquam apposuisse fumo: fumum, ait interpres, pro igne posuit, ex sequela
scilicet signum quod præcedit indicans. Et Psalmo 17. legas, *fumum ascendisse in ira Dei,* & vestigio
ignem exarsisse, ubi quidam ajunt interpretes, in vœtum quidem primo in Dæmonis pervicacia com-
primenda, mox ad vitia reliqua extirpanda aggressum. Alii fumum hoc loco initia futuræ compun-
ctionis intelligi volunt, & ita sentit Eucherius, quod ad Ægyptiacum accedit hieroglyphicum: quam-
quam & Dei comminationes significare posse non inficiatur. Nam, ut etiam apud Plautum, *flamma a fu-*
mo est proxima. Quæ omnia nostri multo ante literarum monumentis mandaverat. Sic Ecclesiastici 22.
legas: *Vaporem fumumq; emanare in altum ante ignem,* ita & contumelias & minas sanguinis esse
pravias.

PERDITIO. CAP. XLII.

Nepe Galli.
idem pollet
illud Plau-
tinum a Ci-
cerone in L.
Fisonem, &
Trinummo.

Perditionem multi per fumum intellexere, & mos est, opes divitiisque magnas, Regna, & unam-
quamque rerum amplitudinem. In fumum abiisse dicuntur, cum ita consumpta fuerint, aut ita col-
lapsa detecerint, ut ne vestigium quidem pristinæ majestatis relinquatur. Jocatur in hanc sententiam
Horatius, ubi Mennium paternorum maternorumque bonorum abliguritorem omnia in fumum ac-
cinerem vertisse dicit. Ad hoc succurrit Demonaëus Philosophorum omnium testivissimi dictum,
qui a quodam interrogatus eludendi causa, ut pleriq; literatos ita tentare solent, quot fumi minæ ex
mille